

คำวินิจฉัยของ นายสุวิทย์ ธีรพงษ์ ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๑/๒๕๕๕

วันที่ ๑๐ มกราคม ๒๕๕๕

เรื่อง นายทะเบียนพรรคการเมืองขอให้ยุบพรรคถิ่นไทย

นายธีรศักดิ์ วรรณสุต ประธานกรรมการการเลือกตั้งในฐานะนายทะเบียนพรรคการเมือง ผู้ร้องยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญว่า

นายทะเบียนพรรคการเมืองได้รับจดแจ้งการจัดตั้งพรรคการเมือง ชื่อพรรคถิ่นไทย ตาม มาตรา ๑๔ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมืองไว้ในทะเบียนพรรคการเมือง เลขที่ ๑๕/๒๕๕๓ ตั้งแต่วันที่ ๒๔ สิงหาคม ๒๕๕๓ พรรคถิ่นไทยจึงเป็นพรรคการเมืองที่จัดตั้งขึ้น มากกว่าเก้าสิบวันนับจนถึงวันสิ้นปี พ.ศ. ๒๕๕๓

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง มาตรา ๓๕ กำหนดให้หัวหน้าพรรคการเมืองต้องจัดทำรายงานการดำเนินงานกิจการของพรรคการเมืองในรอบปีปฏิทินที่ผ่านมาให้ถูกต้องตามความเป็นจริงตามวิธีการที่นายทะเบียนกำหนดและแจ้งให้นายทะเบียนทราบภายในเดือนมีนาคม ของทุกปีถัดไปเพื่อประกาศให้สาธารณชนทราบ เมื่อเลยกำหนดเวลาที่พรรคการเมืองต้องจัดทำรายงาน การดำเนินงานกิจการของพรรคการเมืองในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๓ ที่ผ่านมา และแจ้งให้นายทะเบียน พรรคการเมืองทราบภายในเดือนมีนาคม พ.ศ. ๒๕๕๔ ปรากฏว่าพรรคถิ่นไทย ไม่แจ้งให้นายทะเบียนทราบ แต่ได้แจ้งให้ทราบเมื่อวันที่ ๑๘ พฤษภาคม ๒๕๕๔ จึงเลยเวลาที่กฎหมายกำหนด พรรคถิ่นไทย ไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามมาตรา ๓๕ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง จึงมีเหตุให้ยุบพรรคถิ่นไทยตามมาตรา ๖๕ (๕) แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วย พรรคการเมือง นายทะเบียนพรรคการเมืองจึงขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคถิ่นไทย ตาม มาตรา ๖๕ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง

พรรคถิ่นไทย ผู้ถูกร้องยื่นคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาว่า

พรรคถิ่นไทยก่อตั้งเมื่อวันที่ ๒๔ สิงหาคม ๒๕๕๓ ขณะนั้นยังไม่ได้รับเงินสนับสนุนจาก กองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง แต่พรรคมีการดำเนินงานอย่างต่อเนื่องทั้งก่อนและหลัง การเลือกตั้งเมื่อวันที่ ๖ มกราคม ๒๕๕๔ มีการส่งผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรทั้งแบบ บัญชีรายชื่อและแบ่งเขตเลือกตั้งทั่วประเทศ จำนวน ๒๒๕ คน พรรคถิ่นไทยได้จัดส่งรายงาน

LIRT

การดำเนินกิจการทางการเมืองและเอกสารต่าง ๆ ตลอดจนรายงานกิจการอื่น ๆ ต่อนายทะเบียน
พรรคการเมือง จำนวน ๑๐ ครั้ง โดยส่งรายงานการดำเนินกิจการตามความเป็นจริง และมีความซื่อ
โดยสุจริตว่า เอกสารรายงานกิจการของพรรคที่ได้ดำเนินการไปในปี พ.ศ. ๒๕๔๓ และส่งให้ผู้
ภายในสิ้นเดือนมีนาคม ๒๕๔๔ นั้นถูกต้องและมีรายละเอียดอันเป็นสาระสำคัญตามพระราชบัญญัติ
ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง มาตรา ๓๕ แล้ว ซึ่งผู้ร้องก็ได้รับเอกสารดังกล่าวไว้
ไม่มีการทักท้วงแต่อย่างใด ภายหลังเมื่อพรรคทราบว่า รายงานการดำเนินกิจการของพรรคที่ส่งไป
มาตรา ๓๕ ยังไม่สมบูรณ์ จึงได้เรียบเรียงใหม่ตามแบบ ท.พ. ๘ ส่งให้ผู้ร้องเมื่อวันที่ ๑๘ พฤษภาคม
๒๕๔๔ เมื่อผู้ร้องได้รับเอกสารแล้ว มิได้ทักท้วง และมีได้ใช้อำนาจเรียกให้ผู้ถูกร้องแก้ไขเอกสาร
ให้ถูกต้องตามมาตรา ๗ ผู้ถูกร้องจึงเข้าใจโดยสุจริตว่าได้ส่งรายงานการดำเนินกิจการของพรรค
ครบถ้วนตามมาตรา ๓๕ เพราะรายงานดังกล่าวประกอบด้วยรายการที่กำหนดไว้ในแบบดำเนินกิจการ
ที่เป็นสาระสำคัญแล้ว และหากผู้ร้องเห็นว่ารายงานการดำเนินกิจการของผู้ถูกร้องยังไม่สมบูรณ์ ก็
ให้โอกาสผู้ถูกร้องชี้แจงข้อเท็จจริงและแสดงหลักฐานตามมาตรา ๑๕ วรรคหนึ่งและวรรคสอง ข
พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง

เมื่อความปรากฏต่อนายทะเบียนพรรคการเมือง นายทะเบียนพรรคการเมืองต้องยื่นคำร้อง
ศาลรัฐธรรมนูญภายใน ๑๕ วัน เพื่อให้ศาลมีคำสั่งยุบพรรค ซึ่งตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ
ว่าด้วยพรรคการเมืองบัญญัติให้พรรคการเมืองจัดทำรายงานการดำเนินกิจการของพรรคภายใน
เดือนมีนาคมของทุกปี นายทะเบียนพรรคการเมืองจึงต้องทราบว่า พรรคการเมืองใดส่งหรือไม่
รายงานภายในวันที่ ๑ เมษายน และต้องยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญภายในวันที่ ๑๕ เมษายน
กาผู้ร้องยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญ วันที่ ๓๑ พฤษภาคม ๒๕๔๔ คำร้องกล่าวหาผู้ถูกร้องจึงไม่
ด้วยกฎหมาย เพราะขาดอายุความในการดำเนินคดี

พรรคถิ่นไทยเป็นนิติบุคคลตามกฎหมาย การที่นายทะเบียนพรรคการเมืองยื่นคำร้อง
ศาลรัฐธรรมนูญเพื่อขอยุบพรรคถิ่นไทย โดยอ้างว่าผู้ถูกร้อง คือ นายพิจิตต รัตตกุล จึงเป็นการ
คำร้องผิดตัวไม่สามารถขอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยคำร้องดังกล่าวได้

ผู้ถูกร้องจึงขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยดังนี้

๑. ผู้ถูกร้องดำเนินการตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง มาตรา ๘
ครบถ้วนแล้ว

LIRT

๒. ขอให้วินิจฉัยว่า คำร้องของผู้ร้องเมื่อวันที่ ๓๑ พฤษภาคม ๒๕๕๔ ขาดอายุความในการดำเนินคดี

๓. ขอให้วินิจฉัยว่า คำร้องของผู้ร้องไม่ชอบด้วยกฎหมาย เพราะยื่นคำร้องผิดตัวบุคคล นายทะเบียนพรรคการเมือง ยื่นคำร้องเพิ่มเติมว่า

พรรคถิ่นไทย จัดส่งเอกสารการประชุมใหญ่สามัญ ครั้งที่ ๑/๒๕๕๔ วันที่ ๒๘ เมษายน ๒๕๕๔ ให้นายทะเบียนพรรคการเมืองเมื่อวันที่ ๑๑ พฤษภาคม ๒๕๕๔ เพื่อแจ้งการเปลี่ยนแปลงกรรมการบริหารพรรค ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง มาตรา ๓๓ พร้อมทั้งการรับรองงบการเงินประจำปี ๒๕๕๓ โดยการรายงานผลงานของกรรมการบริหารพรรค มีหัวข้อตามแบบรายงานการดำเนินกิจการของพรรคการเมือง (แบบ ท.พ. ๘) ซึ่งการดำเนินการดังกล่าว ได้ดำเนินการเมื่อเลยเวลาที่กฎหมายกำหนดแล้ว ต่อมาวันที่ ๑๘ พฤษภาคม ๒๕๕๔ พรรคถิ่นไทย ได้ส่งรายงานการดำเนินกิจการของพรรคตามแบบที่นายทะเบียนพรรคการเมืองกำหนด

ในคราวประชุมผู้อำนวยการพรรคการเมือง ครั้งที่ ๑/๒๕๕๔ เมื่อวันที่ ๕ มีนาคม ๒๕๕๔ ผู้อำนวยการพรรคถิ่นไทยได้เข้าร่วมประชุมด้วย ได้มีการแจ้งเตือนให้ทราบ ว่า พรรคการเมืองที่จัดตั้งขึ้นไม่น้อยกว่า ๕๐ วัน นับถึงสิ้นปีปฏิทิน ต้องรายงานการดำเนินกิจการของพรรคการเมืองในรอบปีปฏิทินที่ผ่านมาให้ถูกต้องตามความเป็นจริงตามวิธีการที่นายทะเบียนกำหนด และสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง มีการจัดสัมมนา ฝึกอบรม และพบปะกับบุคคลของพรรคการเมือง จัดทำวารสาร คู่มือปฏิบัติงาน พร้อมทั้งให้คำแนะนำแก่เจ้าหน้าที่ของพรรคการเมืองต่างๆ อยู่เป็นประจำ สำหรับการตรวจสอบรายงานการดำเนินกิจการของพรรคการเมือง ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง มาตรา ๓๕ ในกรณีของพรรคถิ่นไทยนั้น สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง ใช้เวลาในการตรวจสอบระยะหนึ่งแล้วนำเสนอต่อนายทะเบียนพรรคการเมือง เพื่อขอให้ยื่นคำร้องให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคถิ่นไทยที่ไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๓๕ ซึ่งกรณีนี้นายทะเบียนเห็นชอบเมื่อวันที่ ๓๑ พฤษภาคม ๒๕๕๔ และนำส่งศาลรัฐธรรมนูญเมื่อวันที่ ๕ มิถุนายน ๒๕๕๔

นายทะเบียนพรรคการเมือง ยื่นคำแถลงปิดคดีเป็นลายลักษณ์อักษรว่า

ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง มาตรา ๓๕ การรายงานการดำเนินกิจการของพรรคการเมืองในรอบปีปฏิทินที่ผ่านมา หมายความว่า รายงานการดำเนินกิจการระหว่างวันที่ ๑ มกราคม ๒๕๕๓ ถึงวันที่ ๓๑ ธันวาคม ๒๕๕๓ ระยะเวลาการจัดทำรายงานเริ่มต้นหลังปีปฏิทินที่ผ่านมา คือ เริ่มตั้งแต่วันที่ ๑ มกราคม ๒๕๕๔ ถึงวันที่ ๓๑ มีนาคม ๒๕๕๔ วิธีการจัดทำรายงานให้เป็นไปตามที่นายทะเบียนกำหนด คือเป็นไปตามประกาศนายทะเบียนพรรคการเมือง

เรื่อง วิธีการรายงานการดำเนินการพรกการเมือง ลงวันที่ ๑๑ พฤศจิกายน ๒๕๔๑
นายทะเบียนต้องนำรายงานดังกล่าวประกาศให้สาธารณชนทราบว่า ในรอบปีปฏิทินที่ผ่าน
พรกการเมืองแต่ละพรรคได้ดำเนินการอะไร สาระสำคัญของรายงานดังกล่าวจึงขึ้นอยู่กับเน
ที่เป็นไปตามที่กำหนดในแบบ ท.พ. ๘ กำหนดเวลาที่พรรคการเมืองต้องรายงานกิจการในรอบปี
ที่ผ่านมา คือภายในเดือนมีนาคมของปีถัดไป

สำหรับเอกสารหมายเลข ล. ๑ ถึง ล. ๘ ซึ่งผู้ถูกร้องอ้างว่าเป็นการรายงานการดำเนินการ
พรรคตามมาตรา ๓๕ นั้น มีรายละเอียดดังนี้

เอกสารหมายเลข ล. ๑ เรื่องการจัดตั้งพรรคถิ่นไทย เป็นเอกสารประกอบการยื่นคำขอ
พรรคการเมือง ตามมาตรา ๑๓

เอกสารหมายเลข ล. ๒ เรื่องการประชุมคณะกรรมการบริหารพรรคถิ่นไทยเป็นเอกสารประ
เพื่อขอให้นายทะเบียนพิจารณาเรื่องการเปลี่ยนแปลงคณะกรรมการบริหารพรรคที่ต้องดำเนินการ
กฎหมายกำหนดไว้ในมาตรา ๓๓

เอกสารหมายเลข ล. ๓ เรื่องโครงการขอรับการจัดสรรเงินสนับสนุน เป็นการจัดทำโครงกา
แผนงานในการดำเนินการของพรรคการเมืองที่ยื่นต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งตามหลักเกณฑ์
วิธีการที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนดตามมาตรา ๕๘

เอกสารหมายเลข ล. ๔ ล. ๕ และ ล. ๖ เป็นเอกสารประกอบการขอจัดตั้งสาขาพร
หัวหน้าพรรคถิ่นไทยต้องแจ้งต่อนายทะเบียนพรรคการเมืองภายในสิบห้าวันนับแต่วันจัดตั้งสาขา
มาตรา ๓๐

เอกสารหมายเลข ล. ๗ เรื่องการส่งข้อมูลจำนวนสมาชิก เป็นการรายงานจำนวนสมาชิกที่เ
หรือลดลงในรอบปีปฏิทินที่ผ่านตามมาตรา ๓๔

เอกสารหมายเลข ล. ๘ เป็นเรื่องรายงานการเปลี่ยนแปลงคณะกรรมการบริหาร
ตามมาตรา ๓๓

เอกสารทั้งหมดที่กล่าว นายทะเบียนเห็นว่าเป็นเอกสารที่ผู้ถูกร้องยื่นประกอบเรื่องที่
นายทะเบียนพิจารณา ตามบทบัญญัติของกฎหมายหรือข้อบังคับของพรรคการเมืองที่กำหนดไว้ในแต่
ไม่ใช่เป็นการจัดทำรายงานการดำเนินการของพรรคการเมืองในรอบปีปฏิทินที่ผ่านตามความ
และองค์ประกอบของความในมาตรา ๓๕ แต่ผู้ถูกร้องได้ยื่นเอกสารตามแบบ ท.พ. ๘ คือ เอก
หมาย ล. ๕ ซึ่งเป็นรายงานการดำเนินการของพรรคถิ่นไทยในรอบปี พ.ศ. ๒๕๔๓ เมื่อวันที่
พฤษภาคม ๒๕๔๔

สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งได้เคยแจ้งเตือนพรรคถิ่นไทยในคราวประชุมผู้อำนวยการพรรคการเมือง ครั้งที่ ๑/๒๕๕๔ เมื่อวันที่ ๕ มีนาคม ๒๕๕๔ ณ อาคารชินวัตร ๓ กรุงเทพมหานคร โดยมีนายประเสริฐ ลิ้มประเสริฐ ผู้อำนวยการพรรค นายคมชาญ หทัยลักษณ์ และนายกิติภณ พงศ์พิทยา ผู้ช่วยผู้อำนวยการพรรคถิ่นไทย เข้าร่วมประชุมด้วย ข้อแจ้งเตือนปรากฏตามสำเนารายงานการประชุมผู้อำนวยการพรรคการเมือง ครั้งที่ ๑/๒๕๕๔ วันศุกร์ที่ ๕ มีนาคม ๒๕๕๔ และต่อมาได้มีการรับรองรายงานการประชุมดังกล่าว เมื่อวันที่ ๓๐ สิงหาคม ๒๕๕๔ โดยพรรคถิ่นไทยเป็นเจ้าภาพในการประชุม

ผู้ถูกร้องได้ยื่นแบบรายงานการดำเนินกิจการของพรรคถิ่นไทยต่อนายทะเบียนพรรคการเมือง เมื่อวันที่ ๑๘ พฤษภาคม ๒๕๕๔ ตามแบบ ท.พ. ๘ เมื่อล่วงเลยเวลาเดือนมีนาคมตามที่กฎหมายกำหนดแล้ว ดังนั้นผู้ถูกร้องจึงไม่อาจที่จะอ้างเอาประโยชน์ใดๆ จากความไม่ถูกต้องเช่นนี้ได้อีก การที่เจ้าหน้าที่สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งรับเรื่องดังกล่าวไว้จึงไม่ใช่เป็นการรับเรื่องในฐานะผู้มีอำนาจทำการแทนนายทะเบียนพรรคการเมือง เมื่อนายทะเบียนพรรคการเมืองได้รับทราบในวันที่ ๓๑ พฤษภาคม ๒๕๕๔ จึงถือว่าวันที่ ๓๑ พฤษภาคม ๒๕๕๔ เป็นวันที่ความปรากฏต่อนายทะเบียนพรรคการเมือง

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๒๐ วรรคสอง กำหนดให้หัวหน้าพรรคการเมืองเป็นผู้แทนของพรรคการเมืองในการดำเนินกิจการอันเกี่ยวกับบุคคลภายนอก ดังนั้น คำร้องขอให้ยุบพรรคถิ่นไทยที่นายทะเบียนพรรคการเมืองผู้ร้องได้ระบุชื่อนายพิจิตต รัตตกุล หัวหน้าพรรคถิ่นไทยเป็นผู้ถูกร้องนั้น ย่อมความหมายเป็นที่แจ้งชัดว่า ร้องนายพิจิตต รัตตกุล ในฐานะเป็นหัวหน้าพรรคถิ่นไทย ซึ่งเป็นไปตามความในมาตรา ๓๕ ที่กำหนดให้หัวหน้าพรรคเป็นผู้มีหน้าที่จัดทำรายงานการดำเนินกิจการของพรรคถิ่นไทยและแจ้งให้นายทะเบียนทราบ จึงเป็นไปโดยถูกต้องตามกฎหมายไม่ทำให้ผู้ถูกร้องเข้าใจเป็นอย่างอื่นหรือหลงต่อสู้อะไรแต่อย่างใด

พรรคถิ่นไทย โดยนายพิจิตต รัตตกุล หัวหน้าพรรคถิ่นไทย ผู้ถูกร้องยื่นคำแถลงปิดคดี เป็นลายลักษณ์อักษรว่า

ผู้ถูกร้องได้ดำเนินกิจกรรมทางการเมือง เศรษฐกิจ และสังคมอย่างต่อเนื่องและได้ปฏิบัติตามกฎหมายระเบียบต่างๆ ภายใต้คำแนะนำของผู้ร้องอย่างเคร่งครัดรวมทั้งได้ให้ความร่วมมือกับคณะกรรมการการเลือกตั้งและได้รายงานกิจการต่างๆ รวม ๘ ครั้ง ภายในเดือนมีนาคม ๒๕๕๑ ตามที่กฎหมายกำหนดปรากฏตามเอกสารหมายเลข ล. ๑ ถึง ล. ๘ ซึ่งผู้ร้องได้รับไว้ถูกต้องแล้ว และได้ตอบรับเอกสารดังกล่าว ปรากฏตามเอกสารหมายเลข ล. ๑๑ โดยมีสาระสำคัญถูกต้องตามเป็นจริงตามเนื้อหาของกฎหมายตามมาตรา ๓๕ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมืองและผู้ร้องมิได้ทักท้วงแต่อย่างใดทำให้ผู้ถูกร้องเข้าใจโดยสุจริตว่าได้ปฏิบัติตามข้อกำหนดของกฎหมายและวิธีการที่นายทะเบียนกำหนดแล้ว

เมื่อวันที่ ๑๑ พฤษภาคม ๒๕๔๔ เจ้าหน้าที่ของผู้ถูกร้องได้รับการประสานงานจากเจ้าของผู้ร้องซึ่งเป็นตัวแทนของผู้ร้องว่า เอกสารของพรรคตามหมาย ล. ๑ ถึง ล. ๘ ที่ได้ยื่นภาคินเดือนมีนาคม ๒๕๔๔ นั้น ยังไม่เรียบร้อยขอให้ดำเนินการให้เรียบร้อย ผู้ถูกร้องจึงรีบตรวจสอบเอที่ยื่นไปแล้วพบว่าเอกสารดังกล่าวมีสาระสำคัญครบถ้วนตามที่กฎหมายกำหนด แต่มิได้แยกหมวดให้ชัดเจน จึงได้นำสาระสำคัญจากเอกสารตามหมาย ล. ๑ ถึง ล. ๘ เรียบเรียงเสียใหม่ให้ครบเป็นหมวดหมู่แล้วส่งมอบให้กับผู้ร้อง เมื่อวันที่ ๑๘ พฤษภาคม ๒๕๔๔ โดยผู้ร้องได้รับไว้ถูกต้องรายละเอียดปรากฏตามเอกสารหมาย ล. ๕

ทางพิจารณาผู้ร้องและผู้ถูกร้องนำสืบได้ความเช่นเดียวกับที่ผู้ร้องและผู้ถูกร้องยื่นคำร้องคำชี้แจงโดยผู้ร้องนำสืบว่า พรรคถิ่นไทยมิได้จัดทำรายงานการดำเนินกิจการของพรรคในรอบปี พ.ศ. ๒๕๔๓ ยื่นต่อนายทะเบียนพรรคการเมืองภายในเดือนมีนาคม ๒๕๔๔ แต่พรรคถิ่นไทยส่งรายงานการดำเนินกิจการของพรรคแจ้งต่อนายทะเบียนพรรคการเมืองเมื่อวันที่ ๑๘ พฤษภาคม ๒๕๔๔ ซึ่งเลยกำหนดเวลาตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมืองมาตรา ๓๕ แล้ว จึงให้ยุบพรรคถิ่นไทยตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมืองมาตรา ๖๕ (๕)

ผู้ถูกร้องนำสืบว่า

๑. พรรคถิ่นไทยได้ส่งรายงานการดำเนินกิจการต่างๆ ต่อนายทะเบียนพรรคการเมืองรวม ๘ และเข้าใจโดยสุจริตว่า เอกสารรายงานกิจการดังกล่าวเป็นรายงานการดำเนินกิจการของพรรคในรอบปี พ.ศ. ๒๕๔๓ และได้ส่งภายในเดือนมีนาคม ๒๕๔๔ ถูกต้องแล้ว ซึ่งผู้ร้องไม่ทักท้วง ภายหลังผู้ถูกรายว่าเอกสารดังกล่าวยังไม่สมบูรณ์ จึงเรียบเรียงใหม่ตามแบบ ท.พ. ๘ ส่งให้ผู้ร้องอีกครั้งหนึ่งวันที่ ๑๘ พฤษภาคม ๒๕๔๔

๒. เมื่อความปรากฏต่อนายทะเบียนพรรคการเมือง นายทะเบียนพรรคการเมืองต้องยื่นคำต่อศาลรัฐธรรมนูญภายใน ๑๕ วัน เพื่อให้ศาลมีคำสั่งยุบพรรคถิ่นไทย คือต้องยื่นต่อศาลรัฐธรรมนูญภายในวันที่ ๑๕ เมษายน ๒๕๔๔ แต่ผู้ร้องยื่นคำร้องเมื่อวันที่ ๓๑ พฤษภาคม ๒๕๔๔ จิอายุความในการดำเนินคดี

๓. พรรคถิ่นไทยเป็นนิติบุคคล การที่นายทะเบียนพรรคการเมืองยื่นคำร้องเพื่อขอพรรคถิ่นไทย โดยระบุว่าผู้ถูกร้อง คือนายพิจิตต์ รัตตกุล จึงเป็นการร้องผิดตัวไม่สามารถขอรัฐธรรมนูญวินิจฉัยได้

พิเคราะห์แล้วพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง

มาตรา ๒๐ “.....

LIRT

ให้หัวหน้าพรรคการเมืองเป็นผู้แทนของพรรคการเมืองในกิจการอันเกี่ยวกับบุคคลภายนอก เพื่อการนี้หัวหน้าพรรคการเมืองจะมอบหมายเป็นหนังสือให้กรรมการบริหารคนหนึ่งหรือหลายคน ทำการแทนก็ได้”

มาตรา ๓๕ “ให้หัวหน้าพรรคการเมืองจัดทำรายงานการดำเนินกิจการของพรรคการเมือง ในรอบปีปฏิทินที่ผ่านมาให้ถูกต้องตามความเป็นจริงตามวิธีการที่นายทะเบียนกำหนดและแจ้งให้นายทะเบียนทราบภายในเดือนมีนาคมของทุกปีเพื่อประกาศให้สาธารณชนทราบ เว้นแต่พรรคการเมือง ที่จัดตั้งขึ้นยังไม่ถึงเก้าสิบวันนับจนถึงวันสิ้นปีปฏิทิน”

มาตรา ๖๕ “พรรคการเมืองย่อมเลิกหรือยุบด้วยเหตุใดเหตุหนึ่ง ดังต่อไปนี้

(๑)

(๒)

(๓)

(๔)

(๕) ไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามมาตรา ๒๕ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๘ มาตรา ๓๕

หรือมาตรา ๖๒

เมื่อปรากฏต่อนายทะเบียนว่าพรรคการเมืองใดมีเหตุตามที่ระบุไว้ใน (๑) (๒) (๓) หรือ (๕) ให้นายทะเบียนยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ความปรากฏต่อนายทะเบียน เมื่อศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาแล้วเห็นว่ามีเหตุดังกล่าวเกิดขึ้นกับพรรคการเมืองตามคำร้องของนายทะเบียน ให้ศาลรัฐธรรมนูญสั่งให้ยุบพรรคการเมืองนั้น”

ผู้ร้องอ้างว่า พรรคถิ่นไทย ส่งรายงานการดำเนินกิจการของพรรคในรอบปีปฏิทิน พ.ศ. ๒๕๕๓ ต่อนายทะเบียนพรรคการเมืองเกินกำหนดเวลา คือต้องส่งภายในเดือนมีนาคม ๒๕๕๔ แต่พรรคถิ่นไทย ส่งเมื่อวันที่ ๑๘ พฤษภาคม ๒๕๕๔ ปรากฏตามเอกสาร จ. ๔

พรรคถิ่นไทยผู้ถูกร้องอ้างว่าก่อนสิ้นเดือนมีนาคม ๒๕๕๔ ผู้ถูกร้องส่งเอกสารให้นายทะเบียน พรรคการเมืองรวม ๘ ครั้ง คือ ล. ๑ ถึง ล. ๘ ซึ่งผู้ถูกร้องเข้าใจโดยสุจริตว่าเอกสารดังกล่าว เป็นรายงานการดำเนินกิจการของพรรคถิ่นไทยในรอบปีปฏิทิน พ.ศ. ๒๕๕๓ แต่เมื่อพรรคถิ่นไทย ได้รับโทรศัพท์จากเจ้าหน้าที่ของสำนักงานนายทะเบียนพรรคการเมืองแจ้งว่าเอกสารที่ส่งไปบกพร่อง พรรคถิ่นไทยจึงทำรายงานการดำเนินกิจการของพรรคในรอบปีปฏิทิน พ.ศ. ๒๕๕๓ ตามแบบ ท.พ. ๘ ส่งไปใหม่เมื่อวันที่ ๑๘ พฤษภาคม ๒๕๕๔ ปรากฏตามเอกสารหมาย ล. ๘ ซึ่งตรงกับเอกสาร จ. ๔ ของผู้ร้อง พรรคถิ่นไทยถือว่าได้ส่งรายงานการดำเนินกิจการของพรรคถิ่นไทยประจำปีปฏิทิน พ.ศ. ๒๕๕๓ ภายในกำหนดแล้ว

LIRT

ปัญหาที่จะต้องพิจารณามีว่า เอกสารทั้งหมด คือ ล. ๑ ถึง ล. ๘ ซึ่งพรรคถิ่นไทยได้ส่งนายทะเบียนพรรคการเมืองก่อนสิ้นเดือนมีนาคม ๒๕๕๕ นั้น เป็นรายงานการดำเนินการของพรรคถิ่นไทยในรอบปีปฏิทิน พ.ศ. ๒๕๕๓ ซึ่งจะต้องส่งต่อนายทะเบียนพรรคการเมืองตามพระบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมืองมาตรา ๓๕ หรือไม่ ถ้าเอกสารดังกล่าวเป็นรายงานการดำเนินการของพรรคถิ่นไทยในรอบปีปฏิทิน พ.ศ. ๒๕๕๓ ก็ถือว่าพรรคถิ่นไทยได้ส่งรายงานการดำเนินการของพรรคภายในกำหนดแล้วและมีข้อบกพร่องพรรคถิ่นไทยก็สามารถแก้ไขซึ่งพรรคถิ่นไทยอ้างว่าได้แก้ไขแล้วตาม ล. ๕ และต้องถือว่า ล. ๕ เป็นส่วนหนึ่งของ ล. ๑ ถึง ล. ๘ แต่ถ้าเอกสารตาม ล. ๑ ถึง ล. ๘ ไม่ใช่รายงานการดำเนินการของพรรคถิ่นไทยในรอบปีปฏิทิน พ.ศ. ๒๕๕๓ ก็ต้องถือว่า พรรคถิ่นไทย มิได้ส่งรายงานการดำเนินการของพรรคในรอบปีปฏิทิน พ.ศ. ๒๕๕๓ ภายในกำหนด ส่วนเอกสาร ล. ๕ แม้ว่าจะเป็นรายงานการดำเนินการของพรรคถิ่นไทยในรอบปีปฏิทิน พ.ศ. ๒๕๕๓ และใช้แบบ ท.พ. ๘ ก็ตาม แต่ก็ยื่นมาเมื่อเลยกำหนดเวลาแล้ว

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมืองมาตรา ๓๕ บัญญัติว่า หัวหน้าพรรคการเมืองจะต้องจัดทำรายงานการดำเนินการของพรรคในรอบปีปฏิทินที่ผ่านมาตามวิธีกนายทะเบียนกำหนด และนายทะเบียนได้กำหนดวิธีและรายละเอียดไว้ตามแบบ ท.พ. ๘ ซึ่งหมายความว่าต้องใช้แบบ ท.พ. ๘ รายงานต่อนายทะเบียนเสมอไป แต่อย่างน้อยเอกสารที่ยื่นนายทะเบียนนั้นจะต้องมีรายละเอียดและเนื้อหาตามที่กำหนดไว้ใน ท.พ. ๘ จึงจะถือว่าเป็นรายงานการดำเนินการของพรรคการเมืองในรอบปีปฏิทินแม้ว่ามาตรา ๓๕ จะมีได้กำหนดว่ารายงานการดำเนินการของพรรคการเมืองในรอบปีปฏิทินจะยื่นได้กี่ครั้งต่อปีแต่เป็นที่เข้าใจได้ว่าจะต้องรายงาน ๑ ฉบับเดียวและยื่นได้เพียงครั้งเดียวในรอบปีเพราะรายงานการดำเนินการของพรรคการเมืองในรอบปีปฏิทินหมายถึงกิจการของพรรคการเมืองที่ได้กระทำทั้งหมดระหว่างวันที่ ๑ มกราคม ถึง ๓๑ ธันวาคมของปีเดียวกัน

เอกสาร ล. ๑ ถึง ล. ๘ ที่พรรคถิ่นไทยส่งต่อนายทะเบียน คือ

เอกสารหมาย ล. ๑ เรื่องการจัดตั้งพรรคถิ่นไทย เป็นเอกสารประกอบการยื่นคำขอจัดพรรคการเมือง ตามมาตรา ๑๓

เอกสารหมาย ล. ๒ เรื่องการประชุมคณะกรรมการบริหารพรรคถิ่นไทย เป็นเอกสารประกอบเพื่อขอให้นายทะเบียนพิจารณาเรื่องการเปลี่ยนแปลงคณะกรรมการบริหารพรรคที่ต้องดำเนินการตามกฎหมายกำหนดไว้ในมาตรา ๓๓

LIRT

เอกสารหมาย ล. ๓ เรื่องโครงการขอรับการจัดสรรเงินสนับสนุน เป็นการจัดทำโครงการและแผนงานในการดำเนินกิจการของพรรคการเมืองที่ยื่นต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนดตามมาตรา ๕๘

เอกสารหมาย ล. ๔ ล. ๕ และ ล. ๖ เป็นเอกสารประกอบการขอจัดตั้งสาขาพรรคซึ่งหัวหน้าพรรคคนไทยต้องแจ้งต่อนายทะเบียนพรรคการเมืองภายในสิบห้าวันนับแต่วันจัดตั้งสาขา ตามมาตรา ๓๐

เอกสารหมาย ล. ๗ เรื่องการส่งข้อมูลจำนวนสมาชิก เป็นการรายงานจำนวนสมาชิกที่เพิ่มขึ้นหรือลดลงในรอบปีปฏิทินที่ผ่านมาตามมาตรา ๓๕

เอกสารหมาย ล. ๘ เรื่องเป็นการรายงานการเปลี่ยนแปลงคณะกรรมการบริหารพรรค ตามมาตรา ๓๓

เมื่อเอกสาร ล. ๑ ถึง ล. ๘ ไม่มีรายละเอียดและเนื้อหาตามที่กำหนดไว้ใน ท.พ. ๘ และเป็นเรื่องที่พรรคคนไทยจะต้องรายงานต่อนายทะเบียนพรรคการเมืองตามที่กฎหมายกำหนดอยู่แล้ว ดังนั้นเอกสาร ล. ๑ ถึง ล. ๘ จึงไม่ใช่รายงานการดำเนินกิจการของพรรคการเมืองในรอบปีปฏิทินตามความของมาตรา ๓๕ เมื่อ ล. ๑ ถึง ล. ๘ ไม่ใช่รายงานการดำเนินกิจการในรอบปีของพรรคคนไทย ข้อเท็จจริงฟังได้ว่าพรรคคนไทยมิได้จัดทำรายงานการดำเนินกิจการของพรรคในรอบปีปฏิทิน พ.ศ. ๒๕๔๓ ยื่นต่อนายทะเบียนพรรคการเมืองภายในเดือนมีนาคม ๒๕๔๔ ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมืองมาตรา ๓๕ จึงมีเหตุให้ยุบพรรคคนไทยตามมาตรา ๖๕ (๕)

ส่วนที่ผู้ถูกร้องอ้างว่าคดีขาดอายุความเพราะผู้ร้องมิได้ดำเนินการยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญภายใน ๑๕ วันนับแต่วันที่ความปรากฏต่อผู้ร้องและผู้ร้องยื่นคำร้องกล่าวหาผิดตัวเพราะผู้ถูกกล่าวหา คือพรรคคนไทย ไม่ใช่หัวหน้าพรรคแต่ผู้ร้องกล่าวหานายพิจิตต์ รัตตกุล หัวหน้าพรรคไทยนั้น พิจารณาแล้ว พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมืองมาตรา ๖๕ วรรคสอง บัญญัติว่า “เมื่อปรากฏต่อนายทะเบียนว่าพรรคการเมืองใดมีเหตุตามที่ระบุไว้ใน (๑) (๒) (๓) หรือ (๕) ให้ นายทะเบียนยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ความปรากฏต่อนายทะเบียน.....” ปัญหาที่จะต้องพิจารณาคือจะถือว่าความปรากฏต่อนายทะเบียนเมื่อไร ในเรื่องนี้ผู้ถูกร้องนำสืบว่า กฎหมายระบุว่าพรรคการเมืองต้องจัดทำรายงานการดำเนินกิจการของพรรคส่งต่อนายทะเบียนภายในเดือนมีนาคมของปีถัดไป ดังนั้นเมื่อผู้ร้องซึ่งเป็นนายทะเบียนจึงต้องทราบว่าพรรคคนไทยส่งหรือไม่ส่ง รายงานการดำเนินกิจการของพรรคประจำปี พ.ศ. ๒๕๔๓ ในวันที่ ๑ เมษายน ๒๕๔๔ เพราะทุกพรรค

จะต้องส่งรายงานการดำเนินกิจการของพรรคภายในเดือนมีนาคม ๒๕๔๔ ดังนั้นผู้ร้องจะต่อ
คำร้องขอให้ยุบพรรคถิ่นไทยต่อศาลรัฐธรรมนูญภายในวันที่ ๑๕ เมษายน ๒๕๔๔ แต่ผู้ร้องยื่นคำ
ต่อศาลรัฐธรรมนูญ เมื่อวันที่ ๓๑ พฤษภาคม ๒๕๔๔ คดีจึงขาดอายุความ ผู้ร้องนำสืบว่าเมื่อล่วง
เวลาที่กฎหมายกำหนดคือสิ้นเดือนมีนาคม ๒๕๔๔ แล้ว ทางสำนักงานคณะกรรมการการเลือก
มีหน้าที่ตรวจสอบการดำเนินงานของพรรคการเมืองในรอบปีปฏิทิน พ.ศ. ๒๕๔๓ เพื่อประมวลนำ
นายทะเบียนเพื่อให้นายทะเบียนพิจารณาดำเนินการกับพรรคการเมืองที่ไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย
พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมืองมาตรา ๖ วรรคสอง ซึ่งบัญญัติว่า
สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งมีหน้าที่รับคำขอจดทะเบียนพรรคการเมืองควบคุมตรวจ
การดำเนินงานของพรรคการเมืองและปฏิบัติงานให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ
ในเรื่องพรรคถิ่นไทย เจ้าหน้าที่สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งเสนอเรื่องให้นายทะเบียนทราบ
นายทะเบียนรับทราบเมื่อวันที่ ๓๑ พฤษภาคม ๒๕๔๔ ซึ่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่า
พรรคการเมืองมาตรา ๖๕ วรรคสอง ใช้คำว่า “วันที่ความปรากฏต่อนายทะเบียน” ความจะปร
ต่อนายทะเบียนได้ก็ต่อเมื่อเจ้าหน้าที่ของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งผู้มีหน้าที่ดำเนิน
ได้เสนอเรื่องให้นายทะเบียนทราบและนายทะเบียนทราบเรื่องวันใดก็ถือว่าความปรากฏต่อนายทะเบียน
ในวันนั้น เมื่อนายทะเบียนทราบเรื่องในวันที่ ๓๑ พฤษภาคม ๒๕๔๔ ก็ต้องถือว่าความปรากฏ
ต่อนายทะเบียนเมื่อวันที่ ๓๑ พฤษภาคม ๒๕๔๔ ดังนั้นเมื่อนายทะเบียนพรรคการเมืองผู้ร้องยื่นคำ
ต่อศาลรัฐธรรมนูญในวันที่ ๕ มิถุนายน ๒๕๔๔ จึงฟังได้ว่านายทะเบียนพรรคการเมืองผู้ร้องไป
คำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญภายใน ๑๕ วันนับแต่วันที่ความปรากฏต่อนายทะเบียนตามพระราชบัญญัติ
ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมืองมาตรา ๖๕ วรรคสอง แล้ว จึงไม่จำเป็นต้องพิจารณาว่ามาตรา
วรรคสอง เป็นเรื่องอายุความฟ้องร้องหรือไม่

สำหรับเรื่องและผู้ถูกร้องอ้างว่าเป็นการฟ้องผิดตัวนั้น พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ
ว่าด้วยพรรคการเมือง มาตรา ๒๐ วรรคสอง บัญญัติว่า “ให้หัวหน้าพรรคการเมืองเป็นผู้แทน
พรรคการเมืองในกิจการอันเกี่ยวกับบุคคลภายนอก.....” และมาตรา ๓๕ บัญญัติว่า “ให้หัว
พรรคการเมืองจัดทำรายงานการดำเนินกิจการของพรรคการเมืองในรอบปีปฏิทินที่ผ่านมา.....
แจ้งให้นายทะเบียนทราบ.....” ดังนั้น เมื่อพรรคถิ่นไทยไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๓๕ ผู้ร้องจึง
ศาลรัฐธรรมนูญยุบพรรคถิ่นไทยโดยระบุชื่อ นายพิจิตต์ รัตตกุล ในฐานะหัวหน้าพรรคซึ่งมีหน้าที่
จัดทำรายงานและแจ้งต่อนายทะเบียนเป็นผู้ถูกร้องจึงเป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติแล้ว

ด้วยเหตุผลดังได้วินิจฉัยมา จึงสั่งให้ยุบพรรคถิ่นไทยตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ
ว่าด้วยพรรคการเมืองมาตรา ๖๕ วรรคสอง

นายสุวิทย์ ธีรพงษ์
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ